

FULL D'EXPERIÈNCIES d'INNOVACIÓ DOCENT en EDUCACIÓ SUPERIOR

gener 08

PRESENTACIÓ

L'adaptació de les titulacions a l'EEES ha fet que s'utilitzin noves metodologies docents, centrades més en l'aprenentatge de l'estudiant que no pas en l'activitat docent del professor. Aquestes metodologies requereixen sovint suports audiovisuals per tal de facilitar que l'estudiant contrasti les aproximacions teòriques amb les aplicacions pràctiques.

La creació de materials audiovisuals requereix, per la seva banda, una tasca d'elaboració i de sistematització per tal que el seu ús es pugui optimitzar en un conjunt d'assignatures o, en el millor dels casos, en el conjunt de la titulació. Per això és necessària la creació d'una base de dades acurada que pugui ser utilitzada tant pels estudiants com pels professors i que pugui ser actualitzada per part dels seus gestors.

La utilització dels suports audiovisuals facilita i enriqueix la docència. En el cas que es presenta, la gestió col·lectiva d'aquests suports també ha servit per aconseguir una major coordinació de les pràctiques i per donar més cohesió als itineraris d'aprenentatge dels estudiants.

ELENA AÑAÑOS
Àmbit d'Innovació
IDES

UAB

Universitat Autònoma
de Barcelona

LA TITULACIÓ DE SOCIOLOGIA TREBALLA L'ESPAI EUROPEU D'EDUCACIÓ SUPERIOR

APLICACIÓ DE SUPORTS AUDIOVISUALS AL PROCÉS D'APRENTATGE

Sociologia forma part, des del curs 2004-2005, de les titulacions que configuren el pla pilot de la UAB per a la seva conversió a l'espai europeu d'educació superior (EEES). Durant el curs 2005-2006, totes les assignatures del primer i del segon curs s'han impartit tenint en compte els criteris d'adaptació a noves metodologies d'ensenyament-aprenentatge i a noves formes d'avaluació. Durant el curs 2006-2007, s'hi han incorporat les matèries del tercer curs.

En aquest FULL D'EXPERIÈNCIES es vol deixar constància d'algunes de les iniciatives desenvolupades per tal d'impulsar noves metodologies docents. En tractarem concretament dues que tenen en comú el fet d'incorporar l'aplicació de suports audiovisuals al procés d'aprenentatge.

En el primer cas, l'experiència es lliga a la docència de l'assignatura de Sociologia General de primer curs de la llicenciatura de Sociologia. En el segon cas, es vincula a les assignatures de l'àrea de Treball i Organitzacions del Departament de Sociologia, en la qual s'inclouen matèries de la llicenciatura de Sociologia, però també assignatures que s'imparteixen des del Departament en altres estudis (diplomatura de Relacions Laborals i de Ciències Empresarials o llicenciatures de Ciències Econòmiques i de Ciències del Treball). No hi inclouem altres iniciatives innovadores que no tenen el fil conductor comú del suport audiovisual, com les descrites en els *Resums de les comunicacions a la III Jornada de Campus d'Innovació Docent (IDES-UAB, 2006)*.

SUPORT AUDIOVISUAL
PER A LES PRÀCTIQUES D'ÀULA
DE SOCIOLOGIA GENERAL

De forma coordinada i amb el suport d'un becari, un grup de professors de l'assignatura Sociologia General, de primer curs de la llicenciatura de Sociologia (comuna al primer curs de la llicenciatura de Ciències Polítiques i de l'Administració), ha recollit fragments de docu-

ments audiovisuals (de 15 a 25 minuts de durada) acompanyats de fitxes amb propostes d'anàlisi per a cadascun dels fragments. Aquests es poden configurar com a elements utilitzables en les pràctiques de l'assignatura i serveixen per il·lustrar i contrastar les seves aproximacions teòriques.

Les fitxes dels materials audiovisuals (pel·lícules, documentals, etc.) s'estructuren entorn dels diversos punts del programa de l'assignatura. A les fitxes, de les quals no reproduïm una mostra per manca d'espai, s'hi indica de forma precisa el temps (en minuts i segons), hi apareix el títol de les escenes que corresponen a les temàtiques del programa i s'hi descriu el detall d'aquesta temàtica. Així, el professor que vol utilitzar un determinat suport audiovisual pot escollir el títol adequat als seus interessos docents i a la pràctica en qüestió.

Concretar els materials audiovisuals adients i, especialment, configurar el títol adequats a les pràctiques requerides ha estat un treball feixuc. El fet de traslladar-ho a les pràctiques de l'assignatura és, però, un element força profitós. Cal advertir, a més, la importància de l'assignatura: és obligatòria per als 380 estudiants que configuren els cinc grups del primer curs de les titulacions de Ciències Polítiques i de Sociologia, la qual cosa emfatitza la importància de la bona valoració obtinguda d'aquesta experiència, tal com ho confirmen el professorat implicat i els estudiants en les reunions d'avaluació, on es fa el seguiment del funcionament general del curs.

SUPORT AUDIOVISUAL PER A
LES PRÀCTIQUES D'ÀULA DE L'ÀREA
DE TREBALL I ORGANITZACIONS

Des de mitjan 2006, disposem d'una base de dades de material audiovisual potencialment útil per a les pràctiques de les assignatures de l'àrea de Treball i Organitzacions (lligades al món del treball i a la sociologia de les organitzacions). Amb el suport d'una becària i coordinats per un docent de l'àrea, durant mig any el

Unitat d'Innovació Docent
en Educació Superior (IDES)

Edifici A

Campus de la UAB

Universitat Autònoma de Barcelona

08193 Bellaterra (Cerdanyola del Vallès)

Tel.: 93 581 41 66

Fax: 93 581 41 67

ides@uab.es

www.uab.es/ides

Equip de la Unitat

Dra. Maite Martínez
DirectoraDra. Elena Añaños
Àmbit d'InnovacióSarai Sabaté
Àmbit de FormacióNúria Marzo
Marta Miró
Sandra Gimbel
Equip col·laboradorJordi Grau
Suport administratiu

Edició i impressió

Servei de Publicacions
de la Universitat Autònoma de Barcelona

conjunt de professorat d'aquesta va recopilar tota la informació referent a:

- El material audiovisual que utilitzava
- Tot el material disponible a la UAB
- Material important que s'havia d'adquirir

Com a resultat de la recopilació feta, avui disposem d'una base de dades amb 176 documents audiovisuals, entre pel·lícules, reportatges i altres, que comprenen temes com els que apareixen en el gràfic.

cativa, ja que faciliten la utilització d'aquests materials en la docència. Al mateix temps, ens permeten compartir coneixements sobre les pràctiques de l'aula i sobre els avantatges i les limitacions dels diferents documents audiovisuals.

Gestionar col·lectivament aquesta base de dades ens permet donar més cohesió als itineraris d'aprenentatge dels estudiants. Ens ofereix, també, l'oportunitat d'aconseguir una major coordinació de les pràctiques entre els diversos grups d'una assignatura o, fins i tot, entre diverses assignatures d'una mateixa àrea. Aquest últim és el cas dels suports audiovisuals que s'han dissenyat per a les pràctiques

Com un exemple conegut per tothom, indiquem la possible utilització de la paradigmàtica pel·lícula, en termes d'organització del treball, *Tiempos modernos*

TÍTULO	<i>Tiempos modernos</i>
AÑO	1936
DIRECTOR	Charles Chaplin. Warner Bros Entertainment
PAÍS	Estados Unidos
DURACIÓN	83 min. Interesante 30 min iniciales
LOCALIZACIÓN	DVD 122 Biblioteca de Ciències Socials
SINOPSIS	Chaplin es contratado como obrero de una industria de producción en serie. Su trabajo consiste en seguir la pauta de movimientos y el ritmo que impone la cadena. La película ilustra sobre la disciplina fabril y la alienación.
DESCRIPTOR	Producción en serie (organización científica del trabajo) / ritmo de trabajo / cadena de producción
DOCENCIA	• Sociología del Trabajo. Licenciatura de Sociología. 3º (2005/6). • Relaciones Laborales Comparadas. Diplomatura de Relaciones Laborales. 3º (2004/5) • Sociología de la Empresa. Licenciatura de Sociología. 4º. • Sociología de la Empresa. Económicas-ADE 4º (2004/5). 15 min iniciales
TEMAS	1. Centralidad del tiempo. 2. «Masas» de personas: concentración urbana e industrial. 3. Engranajes («Metáfora mecánica»). 4. Cadena de montaje, Ford. 5. Programación normativa-prescriptiva de las tareas. 6. Monotonía. 7. La velocidad de la cadena marca el ritmo de trabajo. 8. Diferentes ritmos de trabajo en el día. 9. Fichar a la entrada. 10. Sustitución de puestos: crea desajustes. 11. Programación tiempos de descanso. 12. Objetivo: incrementos de productividad. 13. Aumentos de velocidad cadena: intensificación de la explotación. 14. Parodia: automatizar incluso los descansos. 15. Alienación (locuras de Chaplin). 16. Desempleo. La película está rodada en el periodo de la crisis de 1929 (periodo simultáneo a los <i>Parados de Marienhal</i>).
BIBLIOGRAFÍA	• García Nieto, J. N. 1975. <i>Tiempos modernos. El control capitalista y la respuesta obrera</i>. Barcelona: Icaria. • Coriat, B. 1981. <i>El taller y el cronómetro</i>. Madrid: Siglo XXI. • Andreassi, A. 2004. <i>Arbeit Macht Frei</i>. Barcelona: El Viejo Topo.

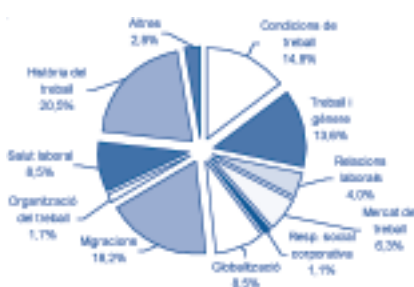
La base de dades està classificada indicant la identificació corresponent a cada material, la localització, uns descriptors i una breu sinopsi, amb espai també per descriure-hi la utilització que se'n fa en la docència.

REFLEXIÓ

Les experiències de suport audiovisual que hem descrit suposen una eina signifi-

cativa en l'àrea de Treball i Organitzacions, que es poden utilitzar en quatre assignatures de la titulació de Sociologia i en nou més d'altres titulacions on l'àrea de Treball i Organitzacions té docència.

En definitiva, tot i que la tasca realitzada requereix temps per configurar-la i per mantenir i actualitzar els materials audiovisuals, entenem que els resultats obtinguts a partir de la valoració que en fan els estudiants i el professorat implicats valen l'interès d'aquest tipus d'experiències per tal de facilitar la docència i l'aprenentatge sota els criteris de l'EES.

DISTRIBUCIÓ DE MATERIAL
AUDIOVISUAL PER TEMES

ANDREU LOPE PEÑA
Coordinador i dinamitzador del pla pilot
de la titulació de Sociologia
Tel. 93 581 24 44
andreu.lope@uab.es

RAMON D'ALÓS MONER
Coordinador de l'àrea Treball i Organitzacions
Tel. 93 728 77 03
ramon-dealos@uab.es

Departament de Sociologia
Facultat de Ciències Polítiques i de Sociologia

FULL D'EXPERIÈNCIES d'INNOVACIÓ DOCENT en EDUCACIÓ SUPERIOR

January 08

INTRODUCTION

The adaptation of courses to the EHEA has led to the use of new teaching methods that focus more on student learning and less on the lecturers' teaching activity. These methods often require audiovisual support so that students can see how the theoretical approaches apply to practical situations.

The process of creating audiovisual materials involves production and systematisation to optimise their use in various modules or, ideally, throughout an entire degree or diploma. That is why it was necessary to build an accurate database that could be used by both students and lecturers, and could be updated by the database administrators.

The use of audiovisual support facilitates and enriches learning. In this particular case, collective management has also led to greater coordination of practical sessions and greater cohesion of student learning paths.

ELENA AÑÑOS
Area of Innovation
IDES

UAB

Universitat Autònoma
de Barcelona

ADAPTING THE SOCIOLOGY DEGREE TO THE EHEA

USING AUDIOVISUAL SUPPORTS IN THE LEARNING PROCESS

Since the 2004-2005 academic year, the Sociology degree has been part of the UAB Pilot Plan for adaptation to the European higher education area (EHEA). During the 2005-2006 academic year, all first-year and second-year modules for this degree have been taught based on the criteria for adaptation to new teaching and learning methods and new forms of assessment. During the 2006-2007 academic year, third-year modules were also included in the Pilot Plan.

This PROJECT REPORT aims to outline some of the initiatives developed to promote new teaching methods. We will look at two initiatives in particular, which both incorporate the use of audiovisual supports in the learning process.

The first case we will look at is the General Sociology module for the first year of the Sociology degree. The second deals with the modules given by the Department of Sociology's Area of Work and Organisations, including Sociology modules as well as modules given by the Department for other university courses (Industrial Relations and Business Studies diplomas and Economics and Labour Studies degrees). We have not included other innovative initiatives that do not use audiovisual supports, such as those described in the *Summaries of Presentations at the 3rd Teaching Innovation conference (IDES-UAB, 2006)*.

USING AUDIOVISUAL SUPPORT IN CLASSROOM PRACTICALS FOR THE GENERAL SOCIOLOGY MODULE

With the assistance of a research fellow, a coordinated project was carried out by a group of lecturers who teach the General Sociology module in the first year of the Sociology degree (also part of the first year of the Political Science and Public Administration degree). In this project, they gathered excerpts from audiovisual documents (lasting 15 to 25 minutes) accompanied by files containing proposals for analysis of each document. These fragments can be used in the practical

sessions for the module, since they serve to illustrate and compare the different theoretical approaches.

The information files for the audiovisual material (films, documentaries, etc) are structured around the different sections of the programme for the module. The files, which we have not been able to reproduce here because of restrictions on space, display the exact time (in minutes and seconds), the sets of scenes for each subject included in the programme, and the specifics for each subject. This means that lecturers wanting to use a specific audiovisual support can choose the most appropriate set of scenes for the subject matter being taught and the practical session taking place.

Selecting the most appropriate audiovisual material and producing the necessary set of scenes for the practical sessions was an arduous task. However, implementing this in the practical sessions was extremely beneficial. Furthermore, it should be emphasised just how important this module is: it is compulsory for all 380 students in the five different first-year groups of the Political Science and Sociology degrees. This adds significance to the positive feedback given by lecturers and students in the assessment sessions held to monitor how the course is functioning.

AUDIOVISUAL SUPPORT FOR CLASSROOM PRACTICALS AS PART OF THE AREA OF WORK AND ORGANISATIONS MODULES

Since mid 2006, we have had a database of audiovisual material that is potentially useful for practical sessions of modules given by the Area of Work and Organisations (those modules related to employment and the sociology of organisations). With assistance from a research fellow and a lecturer from the Area who acted as coordinator, the lecturers spent six months compiling all the information regarding:

- The audiovisual material they used

- All the material available at the UAB
- Important material that needed to be obtained

Thanks to their efforts, we now have a database containing 176 audiovisual documents, including films, reports and other formats, that deal with the subjects shown in the chart.

Each document in the database is classified according to its identification code, location, several descriptors and a brief synopsis. There is also a space reserved

edge on classroom practical sessions and on the benefits and limitations of the different audiovisual documents.

By managing this database collectively, we are able to make students' learning paths more cohesive. The database also provides us with the opportunity to improve the coordination of the practicals between the different groups for a single module, or even between different modules given by the same Area. This is the case for audiovisual supports designed for classroom practicals of modules given by the Area of Work and Organisations, which can be used in four different modules in

Unitat d'Innovació Docent en Educació Superior (IDES)

Edifici A

Campus de la UAB

Universitat Autònoma de Barcelona

08193 Bellaterra (Cerdanyola del Vallès)

Tel.: 93 581 41 66

Fax: 93 581 41 67

ides@uab.es

www.uab.es/ides

Unit Team

Dr. Maite Martínez
Head of Unit

Dr. Elena Añños
Innovation Area

Sarai Sabaté
Training Area

Núria Marzo
Marta Miró
Sandra Gimbel
Collaborative Team

Jordi Grau
Administrative Support

Edited & Printed

Servei de Publicacions
de la Universitat Autònoma de Barcelona

As example knew for everybody, we show you the possible used of the paradigmatic film, in terms of organizational working, *Modern times*.

TÍTULO	<i>Tiempos modernos</i>
AÑO	1936
DIRECTOR	Charles Chaplin. Warner Bros Entertainment
PAÍS	Estados Unidos
DURACIÓN	83 min. Interesante 30 min iniciales
LOCALIZACIÓN	DVD 122 Biblioteca de Ciències Socials
SINOPSIS	Chaplin es contratado como obrero de una industria de producción en serie. Su trabajo consiste en seguir la pauta de movimientos y el ritmo que impone la cadena. La película ilustra sobre la disciplina fabril y la alienación.
DESCRITOR	Producción en serie (organización científica del trabajo) / ritmo de trabajo / cadena de producción
DOCENCIA	• Sociología del Trabajo. Licenciatura de Sociología. 3º (2005/6). • Relaciones Laborales Comparadas. Diplomatura de Relaciones Laborales. 3º (2004/5) • Sociología de la Empresa. Licenciatura de Sociología. 4º. • Sociología de la Empresa. Económicas-ADE 4º (2004/5). 15 min iniciales
TEMAS	1. Centralidad del tiempo. 2. «Masas» de personas: concentración urbana e industrial. 3. Engranajes («Metáfora mecánica»). 4. Cadena de montaje, Ford. 5. Programación normativa-prescriptiva de las tareas. 6. Monotonía. 7. La velocidad de la cadena marca el ritmo de trabajo. 8. Diferentes ritmos de trabajo en el día. 9. Fichar a la entrada. 10. Sustitución de puestos: crea desajustes. 11. Programación tiempos de descanso. 12. Objetivo: incrementos de productividad. 13. Aumentos de velocidad cadena: intensificación de la explotación. 14. Parodia: automatizar incluso los descansos. 15. Alienación (locuras de Chaplin). 16. Desempleo. La película está rodada en el periodo de la crisis de 1929 (periodo simultáneo a los <i>Parados de Marienthal</i> .
BIBLIOGRAFÍA	• García Nieto, J. N. 1975. <i>Tiempos modernos. El control capitalista y la respuesta obrera</i>. Barcelona: Icaria. • Coriat, B. 1981. <i>El taller y el cronómetro</i>. Madrid: Siglo XXI. • Andreassi, A. 2004. <i>Arbeit Macht Frei</i>. Barcelona: El Viejo Topo.

for the description of how the document is used in lectures.

DISCUSSION

The experiences of using audiovisual supports, as described above, constitute an important tool, since they facilitate the use of such material in teaching. At the same time, they enable us to share knowl-

the Sociology degree and nine further modules in other courses in which the Area of Work and Organisations is involved in lecturing.

In sum, although the project took a considerable amount of time to set up and a considerable amount of time is required to maintain and update the audiovisual material, we believe that the results, based on feedback from the students and lecturers involved, justify the efforts put into this kind of experience in order to facilitate teaching and learning in accordance with EHEA criteria.

DISTRIBUTION OF AUDIOVISUAL MATERIAL BY SUBJECT

ANDREU LOPE PEÑA
Coordinator and promoter of the Pilot Plan
for the Sociology degree
Phone: +34 93 581 24 44
andreu.lope@uab.es

RAMON D'ALÓS MONER
Coordinator of the Area of Work and Organisations
Phone: +34 93 728 77 03
ramon-dealos@uab.es

Department of Sociology
Faculty of Political Science and Sociology

